

Az adatbázis- és katalógushasználat tanításának tartalmi, módszertani kérdései

Lázárné Szanádi Csilla
könyvtárostánár

**ELTE Gyakorló Általános Iskola és
Középiskola, Budapest**

elte.gyak.konyvtar@gmail.com

<http://konyvtar.ucoz.com/>

Az elektronikus tájékozódás
módszertani kérdései - KTE Őszi
Szakmai Nap október 26.

Az adatbázis- és katalógushasználat tanításának tartalmi, módszertani kérdései

- Megközelítés az iskolai könyvtár fogalmától
- A könyvtárhasználat tanításának célja
- A katalógushasználat tanítása
- Katalógushasználat-olvasóbarát szemmel

Az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata

„Az iskolai könyvtár a feladatok sikeres megvalósításához, a napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában való eligazodáshoz szükséges alapvető információt és elképzeléseket, gondolatokat biztosítja. Az iskolai könyvtár a tanulókat permanens tanulás képességekkel fegyverzi fel, és fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.”

Celler Zsuzsanna: A tanulási forrásközpontok működése, feladatai, felszerelése

"olyan komplex egység, amelyet a tanítás és a tanulás folyamatának elősegítése céljából könnyen hozzáférhető, az igényeknek megfelelő minőségű és mennyiségű információhordozók, az ezekhez szükséges eszközök és szolgáltatások rendszere alkot, és amely a pedagógiai folyamattal szemben támasztott fejlődő követelményeknek megfelelően rugalmasan képes újrászervezni tevékenységét."

A könyvtárhasználat tanításának célja

- „Végső cél az írásban rögzített kultúra befogadása” arra való felkészítés!” Balogh Mihály
- „felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására”.
- Személyiség fejlesztés:a könyv és könyvtárhasználattal összefüggő igények és szokások kialakítása:- önművelésre nevelés- önálló ismeretszerzésre nevelés- a könyvtárhasználóvá nevelés- olvasóvá nevelés
- könyvtári rendszer és szolgáltatásainak tájékoztató segédleteinek használata
- a könyvtári dokumentumok használatához szükséges tudás elsajátítása
- az információ megszerzésének, értékelésének, szelektálásának, adaptálásának és felhasználásának elsajátítása

Alap és középfokú oktatásban

- 1-8. évfolyamon: Az olvasás igényét kialakítása, a könyvtári szolgáltatások ismerete és a használati igények felismerése.
- 9-12. évfolyamon: a könyvtárhasználati tudás eszközjellegűvé válásának elérése, a könyvtár szolgáltatásainak önálló használata, online és offline adatbázisok, információk használatára való felkészítés, az információszelekció képességének kialakítása

A katalógushasználat

- Az online katalógus elérhetősége a honlapról
- Lenyíló listából kiválasztani, mire szeretnénk rákeresni: szerző, cím, tárgyszó stb.
- Összetett keresés: Itt egyszerre lehet keresni pl. a címre és a szerzőre, de ÉS/VAGY/DE NEM logikai operátorokat használva bármelyik két vagy több keresőmezőt össze lehet kötni a lenyíló listákból.
- Mit és hogyan kell a keresőbe írni? A szerző neve elé nem kell írni Dr., habil, Prof., Phd, DLA és egyéb titulusokat. Cím beírásánál figyelni kell a helyesíráásra! Kis- és nagybetű, névelők, ékezetek katalógusonként változik. Többszavas cím esetén nem muszáj minden szót beírni. Tárgyszóra keresésnél csak 1, max. 2 szót kell beírni

A katalógushasználat

- Hogyan lehet megtalálni a könyvet a polcon?
A találatnál megkeresendő a könyv státusza és, hogy melyik polcon, milyen szám alatt található a könyv, hogy éppen van-e belőle kölcsönözhető példány

Katalógushasználat tanítása

- Csonkolás, maszkolás: A keresendő feltétel jobbról és balról is csonkolható (jele: *). A csonkolás bármennyi karaktert helyettesít és minimum 3 karakter beírása után lehet (pl. muh*). A maszkolás (jele: ?), egy karaktert helyettesít.
- Az egy oldalon megjelenő találatok száma beállítható.

Katalógushasználat-olvasóbarát szemmel

- Diákigazolvány-olvasójegy
- Online elérhetőség, távhasználat
- Színes keresési opció paletta
- Olvasói tárhely a keresések tárolására
- Online előjegyzés, hosszabbítás